

Sygn. akt I ACz 280/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący: SSA Anna Gawelko (spr.)

Sędziowie: SA Grażyna Demko

SA Dariusz Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **J. W., B. W.,**

E. W., A. S. i K. W.

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek zażalenia E. W.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krośnie Wydział I Cywilny

z dnia 19 października 2012 r., sygn. akt I C 837/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

W dniu 3.09.2012 r. powodowie wnieśli przeciwko pozwanemu do Sądu Okręgowego w Krośnie pozew, w którym dochodzą zadośćuczynienia za krzywdy związane ze śmiercią ich syna, brata i wnuka Ł. W. a. (1) w następstwie wypadku komunikacyjnego, którego sprawca był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy, po uprzednim wyłączeniu do odrębnego rozpoznania sprawy z powództwa E. W., A. S. i K. W. uznał się za niewłaściwy do jej rozpoznania, z uwagi na to, że wartość roszczeń dochodzonych przez każdą z tych osób nie przekracza kwoty 75.000 zł (art. 17 pkt. 4 k.p.c.), co zdaniem Sądu uzasadnia właściwość Sądu Rejonowego w Jaśle, zgodnie z miejscem zamieszkania powódek.

Od powyższego postanowienia zażalenie wniosła powódka E. W., domagając się jego uchylecia.

W przekonaniu autora zażalenia, względ na potrzebę zapewnienia sprawności i ekonomiki postępowania przemawia za koniecznością prowadzenia jednego procesu, przed jednym sądem powszechnym, wszystkich powodów, których łączą więzy rodzinne, dotkniętych tragedią śmierci ich bliskiego. Zdaniem skarżącego niedopuszczalna jest sytuacja, w której osoby poszkodowane w wyniku jednego wypadku musiałyby dochodzić swoich roszczeń w kilku procesach, gdzie przeprowadzane byłyby te same dowody. Sprzeciwia się temu również względ na stan psychiczny powodów, którzy musieliby być przesłuchiwanie kilkakrotnie w różnych procesach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Dla rozstrzygnięcia kwestii własności sądu w niniejszej sprawie kluczowe znaczenie ma ustalenie charakteru współuczestnictwa procesowego po stronie powodów, albowiem to ono decyduje o ustaleniu wartości przedmiotu sporu, a co za tym idzie, o własności rzeczowej sądu.

Zgodnie z art. 72 § 1 k.p.c. kilka osób może w jednej sprawie występować w roli powodów, jeżeli przedmiot sporu stanowią m.in. prawa oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo materialne), albo jeżeli przedmiot sporu stanowią roszczenia jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej, a ponadto własność sądu jest uzasadniona dla każdego z roszczeń z osobna, jak też dla wszystkich wspólnie (współuczestnictwo formalne).

W dotychczasowym orzecznictwie rodzaj współuczestnictwa czynnego w przypadku dochodzenia roszczeń z tytułu wypadku komunikacyjnego był określany różnie. Sąd Najwyższy przyjmował, że współuczestnictwo matki, żony i dzieci w związku ze śmiercią syna, męża i ojca dochodzących roszczeń odszkodowawczych oraz współuczestnictwo małżonków w związku ze śmiercią dziecka w jednym wypadku drogowym ma charakter materialny w rozumieniu art. 72 § 1 in fine k.p.c., co powoduje własność rzeczową sądu, wynikającą z sumy wartości poszczególnych roszczeń (m.in. postanowienia: z dnia 20 kwietnia 1967 r., II CZ 29/67, LEX nr 6144, z dnia 19 grudnia 1985 r., I CZ 135/85, LEX nr 8741). W orzeczeniach tych wskazywano na łączność wewnętrzną pomiędzy powodami istniejącą ze względu na stosunki rodzinne i pozbawienie wszystkich tych osób wspólnego żywiciela oraz powstanie dla wszystkich pogorszenia ich sytuacji życiowej, jak również na jedno i to samo zdarzenie (wypadek drogowy, śmierć syna, ojca, męża), będące źródłem jednoczesnego powstania szkody po stronie kilku osób.

Przykładem odmiennej oceny współuczestnictwa najbliższych członków rodziny zmarłego jest postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30.05.2006r., I CSK 142/06 (LEX nr 490439), w którym przyjęto współuczestnictwo formalne.

Wobec tak rozbieżnego stanowiska w orzecznictwie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 9 stycznia 2008r., III CZP 111/07 (LEX nr 333005), do której nawiązuje autor zażalenia, stanął na stanowisku, że tożsamość podstawy prawnej w rozumieniu art. 72 § 1 k.p.c. nie jest wyznaczana okolicznościami faktycznymi mającymi usprawiedliwiać określone roszczenia, lecz wyraża się w sferze prawa podmiotowego, wynikającego z jednego, tego samego stosunku prawnego, z którego to prawa podmiotowego dopiero wynikają roszczenia. Zatem jest to współuczestnictwo materialne, ponieważ powodowie są najbliższymi członkami rodziny osoby zmarłej, a podstawa prawna żądań powodów jest ta sama. Stanowisko to zostało poparte odwołaniem się do zasady sprawności postępowania, która zdaniem Sądu Najwyższego nakazuje umożliwienie jednoczesnego, wspólnego prowadzenia jednego procesu przed jednym sądem powszechnym.

Powyższa uchwała nie rozwiązała sporów w omawianym temacie, czego przykładem jest wyrok z dnia 16 października 2008 roku, sygn. akt III CSK 143/08 (LEX nr 470015), w którym Sąd Najwyższy zajął stanowisko, iż współuczestnictwo powodów dochodzących od pozwanego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w następstwie śmierci męża i ojca jest współuczestnictwem formalnym (art. 72 § 1 pkt 2k.p.c).

Do tego ostatniego poglądu skłania się również Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie uznając, że każde z dochodzonych w pozwie roszczeń opiera się jedynie na tej samej podstawie prawnej - czyn niedozwolony sprawy wypadku i przejęcie odpowiedzialności cywilnej za skutki wypadku drogowego przez firmę ubezpieczeniową. Trudno jednak przyjąć, że w odniesieniu do wszystkich powodów wchodzi w grę ta sama podstawa faktyczna, a więc tożsamość okoliczności faktycznych występujących po stronie powodów, z których każdy domaga się odrębnego zadośćuczynienia, odpowiedniego do doznanej przez niego krzywdy.

Przy ocenie charakteru współuczestnictwa występującego po stronie powodowej nie można kierować się wyłącznie ekonomią procesową. Każdy z uprawnionych ma prawo realizować swoje roszczenie niezależnie od innych i nie zawsze będzie chciał to czynić w tym samym czasie co inni, do czego ma prawo.

O wartości przedmiotu sporu, od której zależy własność rzeczowa sądu, w przypadku współuczestnictwa formalnego po stronie powodów decyduje wielkość roszczeń każdego z nich z osobna, a nie łączna wartość roszczeń wszystkich

współuczestników. Trama więc była decyzja Sądu Okręgowego o przekazaniu Sądowi Rejonowemu roszczeń, które nie przekraczały kwoty 75.000 zł, określonej w art. 17 pkt 4 k.p.c.

Z powyższych względów zażalenie podlegało oddaleniu, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.